

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

Αθήνα, 26 -03-2021

Αριθμ. πρωτ: 40

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33**

**ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19**

Σχετ. 1. Το από 6-4-2020 έγγραφο με ηλεκτρονικό μήνυμα της κας Α. Φραγκούλη, Πρόεδρου της ΕΚΨ & ΨΥ, εκπροσώπου του Social Firms Europe CEFEC στο *European Disability Forum* (EDF) με αφορμή το έγγραφο της National Bioethics Committee of Republic of San Marino – «Answer to the requested urgent opinion on ethical issues regarding to the use of invasive assisted ventilation in patients all age with serious disabilities in relation to covid-19 pandemic», approved on march 16, 2020.

Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης έχουν κυρωθεί με το Ν. 4074/2012 (ΦΕΚ Α'88/11-04-2012) και έχουν αυξημένη τυπική ισχύ έναντι της κοινής νομοθεσίας στην Ελλάδα. Επιπροσθέτως, ισχύουν και ως ευρωπαϊκό δίκαιο, καθώς η Ε.Ε έχει προσχωρήσει σε αυτά.

Ως στόχος της Σύμβασης τίθεται η διασφάλιση ότι τα άτομα με αναπηρία, αδιακρίτως ψυχικής ή διανοητικής και σωματικής, έχουν “την εγγενή αξιοπρέπεια και αξία και τα ίσα και αναφαίρετα δικαιώματα όλων των μελών της ανθρώπινης κοινωνίας”. Στα άτομα με ψυχική αναπηρία συμπεριλαμβάνονται και οι ψυχικά ασθενείς. Η Σύμβαση καθορίζει τα ελάχιστα πρότυπα για την προστασία και την κατοχύρωση ενός πλήρους φάσματος ατομικών, πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων για τα άτομα με αναπηρία. Ειδικότερα, υποχρεώνει να λάβει η χώρα μας, όπως και κάθε χώρα που έχει κυρώσει τη Σύμβαση, όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει την προστασία και ασφάλεια τους σε καταστάσεις κινδύνου (άρθρο 11) και ζητεί από τους επαγγελματίες υγείας να τους παρέχουν την ίδια ποιοτική φροντίδα με τους άλλους ασθενείς (art. 25).

Όσον αφορά τον επεμβατικό μηχανικό αερισμό, εφαρμογή έχουν ιδιαίτερα τα άρθρα 5, 10 και 25 της ως άνω Σύμβασης, τα οποία αναφέρονται επί λέξει αντίστοιχα στην Ισότητα και Μη Διάκριση, στο Δικαίωμα στη Ζωή και στην Υγεία των ατόμων με αναπηρία:

Άρθρο 5 Ισότητα και Μη-Διάκριση

«1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι όλα τα άτομα είναι ίσα ενώπιον και σύμφωνα με το νόμο και δικαιούνται, χωρίς οποιαδήποτε διάκριση, ίση προστασία και ίσα οφέλη από το νόμο.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη απαγορεύουν όλες τις διακρίσεις βάσει της αναπηρίας και εγγυώνται στα άτομα με αναπηρίες ίση και αποτελεσματική νομική προστασία κατά των διακρίσεων για οποιοδήποτε λόγο.

3. Προκειμένου να προάγουν την ισότητα και να εξαλείψουν τις διακρίσεις, τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή.

4. Τα συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία είναι απαραίτητα προκειμένου να επιταχυνθεί ή να επιτευχθεί μία πραγματική ισότητα των ατόμων με αναπηρίες, δεν θεωρούνται διακρίσεις, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης.»

Άρθρο 10 Δικαίωμα στη ζωή

«Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαναβεβαιώνουν ότι κάθε άνθρωπος έχει το εγγενές δικαίωμα στη ζωή και ότι λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική απόλαυσή του από τα άτομα με αναπηρίες, σε ίση βάση με τους άλλους.»

Άρθρο 25 Υγεία

«Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα απόλαυσης του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας των ατόμων με αναπηρίες, χωρίς διακρίσεις βάσει της αναπηρίας. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, για να διασφαλίζουν την πρόσβαση, για τα άτομα με αναπηρίες, σε υπηρεσίες υγείας που να είναι προσαρμοσμένες στο φύλο, συμπεριλαμβανομένης και της σχετιζόμενης

α. παρέχουν στα άτομα με αναπηρίες το ίδιο εύρος, ποιότητα και επίπεδο ελεύθερης ή προσιτής υγειονομικής περίθαλψης και προγραμμάτων, όπως αυτό προβλέπεται για τα υπόλοιπα άτομα, συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των, βασισμένων στον πληθυσμό, προγραμμάτων δημόσιας υγείας,

β. παρέχουν εκείνες τις υπηρεσίες υγείας που είναι αναγκαίες για τα άτομα με αναπηρίες, συγκεκριμένα λόγω των αναπηριών τους, συμπεριλαμβανομένης και της έγκαιρης αναγνώρισης και παρέμβασης, ανάλογα με την περίπτωση, και τις υπηρεσίες που σχεδιασμένες με σκοπό να ελαχιστοποιήσουν και να αποτρέψουν περαιτέρω αναπηρίες, μεταξύ των παιδιών και των ηλικιωμένων,

γ. παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες υγείας όσο το δυνατόν πιο κοντά στις κοινότητες των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων και των αγροτικών περιοχών,

δ. απαιτούν από τους επαγγελματίες της υγείας να προσφέρουν φροντίδα ίδιας ποιότητας στα άτομα με αναπηρίες, όπως και στους άλλους, και βάσει της ελεύθερης και ενημερωμένης συγκατάθεσης, αυξάνοντας, μεταξύ άλλων, την ευαισθητοποίηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια, την αυτονομία και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες, μέσω της κατάρτισης και της δημοσίευσης ηθικών προτύπων για τη δημόσια και ιδιωτική υγειονομική περίθαλψη,

ε. απαγορεύουν τις διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρίες, κατά την παροχή ασφάλισης υγείας και ζωής, όπου μια τέτοια ασφάλιση επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία, η οποία παρέχεται κατά δίκαιο και εύλογο τρόπο,

στ. αποτρέπουν τη μεροληπτική άρνηση υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης ή υγείας ή διατροφής και λήψης υγρών, εξ αιτίας της αναπηρίας».

Τα ανωτέρω άρθρα τυγχάνουν εφαρμογής κατά την παροχή ιατρικών πράξεων και φροντίδας υγείας σε άτομα με αναπηρία, χωρίς να επιδέχονται γενικότερα ουδεμία εξαίρεση. Εν προκειμένω σήμερα κατά την περίοδο της πανδημίας Covid 19, οι τυχόν παθογένειες του συστήματος υγείας στην Ελλάδα μπορεί να θέσουν ζητήματα επάρκειας της υλικοτεχνικής υποδομής και του κατάλληλα εκπαιδευμένου ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, ωστόσο αυτά δεν θα πρέπει να έχουν επιπτώσεις στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία που θα προσβληθούν από τον ιό SARS Cov 2 και νοσήσουν από την ασθένεια Covid 19 και για τα οποία απαιτείται νοσηλεία τους και μηχανική υποστήριξη της αναπνοής με χρήση επεμβατικού μηχανικού αερισμού με διασωλήνωση της τραχείας.

Επομένως, σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ, η οποία είναι δεσμευτική στην Ελλάδα ως προς το σεβασμό των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, ψυχική ή διανοητική και σωματική, η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και η χρήση επεμβατικού μηχανικού αερισμού, καθώς και κάθε άλλης πρόσφορης ιατρικής πράξης σε ασθενείς με αναπηρία κατά την

αντιμετώπιση της νόσου Covid-19, θα πρέπει να εφαρμόζεται χωρίς διακρίσεις, εμπόδια και άνισες επιλογές βάσει της αναπηρίας τους σε σχέση με την προστασία της ζωής και της υγείας τους, αλλά βάσει των θεραπευτικών στόχων, ισχυουσών ενδείξεων και αντενδείξεων, σύμφωνα με τα ενδεικνυόμενα ιατρικά πρωτόκολλα, όπως ακριβώς ισχύουν για όλους τους άλλους ασθενείς.

Για την Ειδική Επιτροπή

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΡΟΣΥΛΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- 1. Γραφείο κας Υφυπουργού Υγείας,**
- 2. Δ/νση Ψυχικής Υγείας**
- 3. Αυτοτελές Τμήμα Προστασίας Δικαιωμάτων Ληπτών Υπηρεσιών Υγείας**

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1. Εταιρία Κοινωνικής Ψυχιατρικής**

Π. Σακελλαρόπουλος,

(με την παράκληση να κοινοποιηθεί και στο European Disability Forum (EDF))

Δοϊράνης 181 και Φειδίου 18

Καλλιθέα Τ.Κ. 176 73

Email: ekpsath@otenet.gr

- 2. Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οργανώσεων για την Ψυχική Υγεία
(με την παράκληση να κοινοποιηθεί και στους ΣΟΨΥ)**

Λεωφ. Ελ. Βενιζέλου 236,

Ηλιούπολη Τ.Κ 163 41

- 3. Ε.Σ.Α.μεΑ. - ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ,**

Λεωφ. Ελ. Βενιζέλου 236,

Ηλιούπολη Τ.Κ 163 41

-
1. United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2006).
 2. Ν. 4074/2012 «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες». (ΦΕΚ Α'88/11-04-2012).

3. Déclaration conjointe : les personnes handicapées et le COVID-19 par le Président du Comité des Nations Unies pour les droits des personnes handicapées, au nom du Comité des Nations Unies pour les droits des personnes handicapées et l'Envoyée spéciale du Secrétaire général des Nations Unies sur le handicap et l'accessibilité.
4. World Medical Association Statement on Medical Ethics in the event of disasters (Stockholm, September 1994) and revised by the 57th WMA General Assembly, Pilanesberg, South Africa, October 2006 and revised by the 68th WMA General Assembly, Chicago, United States, October 2017.
5. National Bioethics Committee of Republic of San Marino, Answer to the requested urgent opinion on ethical issues regarding to the use of invasive assisted ventilation in patients all age with serious disabilities in relation to covid-19 pandemic, approved on march 16, 2020.